

Sayın Hakim Joan E. Donoghue,
Uluslararası Adalet Divanı (ICJ) Başkanı

Size ulusal insan hakları kurumu, ulusal önleme mekanizması ve eşitlik kurumu olarak görev yapmak üzere 20 Nisan 2016'da kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Başkanı sıfatıyla yazıyorum. Bu mektup aracılığıyla Filistin'deki insani krizle ilgili yürüttüğümüz kurumsal çalışmalarla ilgili sizleri bilgilendirmeyi ve ulusal insan hakları kurumları ile ICJ arasında yeni iş birliği yolları ve çalışma alanlarını keşfetmeyi arzu ediyorum.

Bilindiği üzere, Gazze'ye yapılan ağır saldırılar ve orantısız güç kullanımı bölgede ciddi bir insani krize yol açmış; çocuklar, kadınlar ve yaşlılar da dâhil en kırılgan grupları orantısız bir şekilde etkilemiştir. Uluslararası insancıl hukuk gereği çatışmaların yıkıcı etkilerinden korunması gereken sivil nüfus bu saldırıların merkezinde kalmıştır.

Kurumumuz, bir ulusal insan hakları kurumu olarak İsrail'in savaş suçu teşkil eden eylemlerine ilişkin ulusal ve uluslararası düzeyde farkındalık oluşturmak amacıyla mevcut durumu yakından takip etmekte ve yetkisi dâhilinde çeşitli girişimlerde bulunmakta kararlıdır.

Aktif bir Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı (ENNHRI) üyesi olarak Kurumumuz ENNHRI bünyesindeki diğer ulusal insan hakları kurumlarına 13 Ekim 2023 tarihinde bir mektup göndermiştir. Bu mektupta, sivil yerleşim yerlerinin ayırım gözetmeksizin hedef alınmasının yanı sıra hayati önem taşıyan gıda, enerji ve insani yardımın kesilmesinin ciddi etkileri vurgulanmıştır. Ayrıca “toplu cezalandırma” gibi insanlık dışı muameleler sertçe kınanmıştır ve akran ulusal insan hakları kurumları, sivillerin her durum ve koşulda korunduğu adil ve diplomatik yöntemlerle problemi çözmekle ilgili farkındalık oluşturmaya davet edilmiştir.¹

Kurumumuz, 27 Ekim 2023 tarihinde Küresel Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı (GANHRI) üyesi 120 akran ulusal insan hakları kurumuna, Gazze'deki sivil halka yönelik savaş suçu teşkil eden sistematik saldırılara son verilmesi çağrısında bulunan bir mektup göndererek çalışmalarını genişletmiştir. Bu mektupta, Filistin Bağımsız İnsan Hakları Komisyonu (ICHRP) dayanışmamız

¹ <https://www.tihék.gov.tr/en/official-letter-on-ending-inhumane-treatments-in-gaza>

vurgulanmış olup tüm GANHRI üyeleri bu vahşete karşı daha duyarlı olmaya ve Gazze'deki insan hakları ihlallerinin sona ermesinde etkin rol oynamaya davet edilmiştir.²

13 Ekim 2023 tarihinde Kurumumuz tarafından “Filistin ve İsrail Arasında Yaşanan Çatışmaların Durdurulmasına Yönelik Basın Açıklaması” yayımlanmış ve bu açıklamada insancıl hukuk açısından temel önceliğin, bu çatışmalarda sivil halkın can ve mal güvenliğinin bir an önce sağlanması olduğu vurgulanmıştır.³

Müteakiben, 18 Ekim 2023 tarihinde Kurumumuz tarafından “Gazze’deki Bir Hastanenin İsrail Tarafından Hedef Alınmasına İlişkin Basın Açıklaması” yayımlanmış ve insani krizin altı çizilerek uluslararası toplum İsrail'in eylemlerine karşı harekete geçmeye çağırılmıştır.⁴

22 Ekim 2023 tarihinde Kurumumuz tarafından “Gazze’de Sivillerin Bulunduğu Yerlerin İsrail Tarafından Hedef Alınmasına İlişkin Basın Açıklaması” yayımlanmış ve İsrail’in Filistinli sivillere yönelik bir devlet politikası olarak yürüttüğü sistematik, kuşatıcı ve yok etmeyi amaçlayan bu orantısız şiddet eylemlerinin bir savaş suçu oluşturduğunun altı çizilmiştir. Birleşmiş Milletler (BM) üyesi devletler başta olmak üzere tüm uluslararası kurum ve kuruluşlar bu tarihi trajedi karşısında insanlık onurunu ve insan haklarını muhafaza etmek için daha yapıcı bir tavır almaya davet edilmiştir.⁵

27 Ekim 2023'te Kurumumuz tarafından “İsrail’in Gazze’de Savaş Suçu Teşkil Eden Saldırılarının Sona Erdirilmesine İlişkin Basın Açıklaması” yayımlanmış ve tüm dünyanın gözü önünde Filistinliler’in kitlesel etnik temizlik tehlikesiyle karşı karşıya kaldığının altı çizilmiş olup uluslararası toplumun tüm aktörleri bu vahşete karşı daha kararlı bir tutum almaya ve Gazze'deki insan hakları ihlallerinin sona erdirilmesinde etkin rol oynamaya çağırılmıştır.⁶

Son olarak, 31 Ekim 2023'te Kurumumuz tarafından “Türk-Filistin Dostluk Hastanesi’nin İsrail Güçlerince Vurulmasına Yönelik Basın Açıklaması” yayımlanmış olup, İsrail güçlerinin 30 Ekim 2023 tarihinde Gazze’deki tek kanser hastanesi olan Türk-Filistin Dostluk Hastanesini hedef aldığı belirtilmiş ve bu eylemin Filistin halkının soykırım yapmak suretiyle yok edilmesini amaçlayan

² <https://tihek.gov.tr/en/letter-on-the-cessation-of-systematic-attacks-against-civilians-in-gaza-that-constitute-war-crimes>

³ <https://tihek.gov.tr/press-release-on-cessation-of-conflicts-between-palestine-and-israel>

⁴ <https://tihek.gov.tr/press-release-on-the-targeting-of-a-hospital-in-gaza-by-israel>

⁵ <https://tihek.gov.tr/press-release-on-the-targeting-of-civilians-in-gaza-by-israel>

⁶ <https://www.tihek.gov.tr/en/-press-release-on-the-cessation-of-israels-war-crimes-attacks-in-gaza>

insanlık suçunun bir tezahürü olduğu vurgulanmıştır. Açıklama, İsrail'in hastaneleri, tıbbi tesisleri, sağlık personelini ve yaralı sivilleri hedef alan saldırılarının, savaş hukukunu belirleyen Cenevre Sözleşmelerine de aykırılık teşkil ettiğini vurgulamıştır.⁷

Bu basın açıklamalarına ek olarak, Türkiye'nin ulusal haber ajansı Anadolu Ajansının internet sitesinde 24 Ekim 2023 tarihinde yayınlanan "Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve İnsancıl Hukuk bağlamında Gazze'de Yaşanan İnsanlık Krizi" başlıklı bir yazı tarafımda kaleme alınmıştır. Bu kapsamda, İsrail'in Gazze'deki halka yönelik topyekûn ablukasının yanı sıra apartheid ve zulmün insanlığa karşı suç teşkil ettiği vurgulanmıştır.⁸

Ayrıca Kurumumuzun YouTube hesabında paylaştığımız "TIHEK Akademi: İnsan Hakları Söyleşileri" girişimimiz kapsamında bir dizi söyleşi gerçekleştirilmiştir. Bu söyleşiler uluslararası hukuk ve insancıl hukuk bağlamında Filistin sorununun çeşitli yönlerini aydınlatmayı hedeflemektedir. 2 Kasım 2023'te Doç. Dr. Muhammed Demirel ile "İsrail'e Karşı Güçlülerin Hukuku mu İnsancıl Hukuk mu" konulu bir söyleşi gerçekleştirilmiştir.⁹ 26 Ekim 2023'te Profesör Dr. Yücel Acer ile "Meşru Müdafaa Hakkı, Uluslararası İnsani Hukuk ve İsrail'in Eylemleri" konularını ele alan bir söyleşi gerçekleştirilmiştir.¹⁰ 23 Ekim 2023 tarihinde Profesör Dr. Berdal Aral tarafından, "Uluslararası Hukuk Bağlamında Filistin Sorununun Geleceği" konusunda görüşler paylaşılmıştır.¹¹

1 Kasım 2023 tarihinde TRT Haber televizyon kanalında konuk olarak katıldığım programda İsrail'in Filistin'e yönelik saldırıları ve eylemleri hakkında uluslararası hukuk ve insancıl hukuk bağlamında bir değerlendirme yapılmıştır. İsrail'in saldırılarının Cenevre Sözleşmeleri kapsamında savaş suçu teşkil ettiği vurgulanarak, sorunun acilen demokratik yollarla çözülmesi için uluslararası kurum ve kuruluşların küresel sağduyuya dayalı olarak gerekli girişimlerde bulunması gerektiği yinelenmiştir.

Ayrıca, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirilen toplantısında, İsrail'in Filistin'de İşlediği İnsan Hakları İhlalleri ve Savaş Suçlarının Uluslararası

⁷ <https://tihek.gov.tr/press-release--on-the-targeting-of-the-turkish-palestinian-friendship-hospital-by-israeli-forces>

⁸ <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-uluslararasi-hukuk-baglaminda-gazze-de-yasanan-insanlik-krizi/3030749>

⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=-BufcOKrnew>

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=-BufcOKrnew>

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=-BufcOKrnew>

Hukuk ve İnsani Hukuk Bağlamında İncelenmesi ve Raporlanması Komisyonu kurulmuştur. “İsrail'in Filistin'de İşlediği İnsan Hakları İhlalleri ve Savaş Suçlarının Uluslararası Hukuk ve İnsancıl Hukuk Bağlamında İncelenmesi” başlıklı bir rapor yazılmasına karar verilmiştir.

Bu bağlamda, ICJ ile işbirliği içinde yürütebileceğimiz ortak çalışmalarını değerlendirmek son derece değerli olacaktır. Bu doğrultuda, ulusal insan hakları kurumu olarak, Gazze'deki insani krizi görüşmek ve olası işbirliği alanları hakkında görüş alışverişinde bulunmak amacıyla Şubat 2024'te (programınıza uygun herhangi bir zamanda) Mahkeme'yi ziyaret etmeyi arzu ediyoruz.

Mahkeme'ye en derin saygılarımı sunuyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ

Başkan